AGDER fylkeskommune

SÆRUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 23/11300-1
Saksbehandler Ann Sherin Skollevold

AKT Svipp i hele Agder

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder	16.05.2023	13/23
2 Råd for likestilling, inkludering og mangfold i Agder	16.05.2023	5/23
3 Fylkeseldrerådet	16.05.2023	11/23
4 Ungdommens fylkesutvalg	16.05.2023	12/23
5 Hovedutvalg for samferdsel	23.05.2023	19/23
6 Fylkestinget	20.06.2023	34/23

Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder har behandlet saken i møte 16.05.2023 sak 13/23

Møtebehandling
Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder tar saken til orientering, med følgende:
Rådet er svært tilfreds med dagens SVIPP ordning i AKT regi. Rådet er positiv til en utvidelse, men mener denne må skje i et tempo som gjør at dagens kvalitet opprettholdes.
Rådet ser positivt på at ungdom hensyntas. Rådet håper kommunene ser viktigheten av dette og at de er med på å støtte opp om ordningen. Fylkesrådet ønsker tilbakemelding fra de enkelte råd.

Votering
Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder tar enstemmig saken til orientering.

Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder - vedtak
Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder tar saken til orientering, med følgende:
Rådet er svært tilfreds med dagens SVIPP ordning i AKT regi. Rådet er positiv til en utvidelse, men mener denne må skje i et tempo som gjør at dagens kvalitet opprettholdes.
Rådet ser positivt på at ungdom hensyntas. Rådet håper kommunene ser viktigheten av dette og at de er med på å støtte opp om ordningen. Fylkesrådet ønsker tilbakemelding fra de enkelte råd.

Råd for likestilling, inkludering og mangfold i Agder har behandlet saken i møte 16.05.2023 sak 5/23

Møtebehandling
Charlotte Wesenberg fremmet følgende tilleggsforslag:
LIM-rådet ber om oppdatering og oppfølging underveis.

Hege Haraldsen og Kristin Ljosland fremmet følgende tilleggsforslag:
Det bes om et prøveprosjekt på å utrede transport mellom sykehusene i Agder og tilgang til aktiviteter mellom kommuner i Agder.

Votering
Fylkeskommunedirektørens forslag ble enstemmig vedtatt.
Tilleggsforslagene ble enstemmig vedtatt.

Råd for likestilling, inkludering og mangfold i Agder - vedtak

1. Fylkestinget i Agder ønsker å bidra til å utvikle et bedre kollektivtilbud i hele Agder og følger med dette opp vedtak i sak 51/22, om å utvikle AKT som mobilitetsaktør for hele Agder.
2. Fylkestinget i Agder støtter satsingen på AKT Svipp. Gjennom evaluering, videreutvikling og satsing på bestillingstilbudet AKT Svipp, er det ønskelig å kunne tilby et mer tilgjengelig og relevant tilbud for flere innenfor de økonomiske rammene.
3. Fylkestinget i Agder støtter at tilbudet videreutvikles med en forutsetning om medfinansiering fra berørte kommuner på 50 prosent. Fylkeskommunens økonomiske forpliktelser fastsettes gjennom den ordinære budsjettprosessen.
4. Fylkestinget ønsker at AKT inviterer administrasjonen i fylkeskommunen og kommunene til et samarbeid, og at en gjennom dette samarbeidet sikrer god medvirkning fra aktuelle brukergrupper.
5. LIM-rådet ber om oppdatering og oppfølging underveis.
6. Det bes om et prøveprosjekt på å utrede transport mellom sykehusene i Agder og tilgang til aktiviteter mellom kommuner i Agder.

Fylkeseldrerådet har behandlet saken i møte 16.05.2023 sak 11/23

Møtebehandling

Votering

Fylkeseldrerådet går enstemmig inn for fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak.

Fylkeseldrerådet - vedtak

1. Fylkestinget i Agder ønsker å bidra til å utvikle et bedre kollektivtilbud i hele Agder og følger med dette opp vedtak i sak 51/22, om å utvikle AKT som mobilitetsaktør for hele Agder.
2. Fylkestinget i Agder støtter satsingen på AKT Svipp. Gjennom evaluering, videreutvikling og satsing på bestillingstilbudet AKT Svipp, er det ønskelig å kunne tilby et mer tilgjengelig og relevant tilbud for flere innenfor de økonomiske rammene.
3. Fylkestinget i Agder støtter at tilbudet videreutvikles med en forutsetning om medfinansiering fra berørte kommuner på 50 prosent. Fylkeskommunens økonomiske forpliktelser fastsettes gjennom den ordinære budsjettprosessen.
4. Fylkestinget ønsker at AKT inviterer administrasjonen i fylkeskommunen og kommunene til et samarbeid, og at en gjennom dette samarbeidet sikrer god medvirkning fra aktuelle brukergrupper.

Ungdommens fylkesutvalg har behandlet saken i møte 16.05.2023 sak 12/23

Møtebehandling
Uttalelse fra ungdommens fylkesutvalg:
Vi i ungdommens fylkesutvalg syntes ordningen ikke er godt nok tilpasset ungdom ettersom at tidene som er satt opp ikke stemmer med når ungdomsaktiviteter arrangeres. Vi ønsker et tilbud som er tilpasset de enkelte kommunene behov. Vi vil AKT skal involverer ungdom i videreutviklingen. Ordningen må markedsføres i kanaler hvor ungdom befinner seg.

Votering
Ungdommens fylkesutvalg går enstemmig inn for fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak, med uttalelsen.

Ungdommens fylkesutvalg - vedtak

1. Fylkestinget i Agder ønsker å bidra til å utvikle et bedre kollektivtilbud i hele Agder og følger med dette opp vedtak i sak 51/22, om å utvikle AKT som mobilitetsaktør for hele Agder.

2. Fylkestinget i Agder støtter satsingen på AKT Svipp. Gjennom evaluering, videreutvikling og satsing på bestillingstilbudet AKT Svipp, er det ønskelig å kunne tilby et mer tilgjengelig og relevant tilbud for flere innenfor de økonomiske rammene.
3. Fylkestinget i Agder støtter at tilbudet videreutvikles med en forutsetning om medfinansiering fra berørte kommuner på 50 prosent. Fylkeskommunens økonomiske forpliktelser fastsettes gjennom den ordinære budsjettprosessen.
4. Fylkestinget ønsker at AKT inviterer administrasjonen i fylkeskommunen og kommunene til et samarbeid, og at en gjennom dette samarbeidet sikrer god medvirkning fra aktuelle brukergrupper.

   Uttalelse:
   Vi i ungdommens fylkesutvalg syntes ordningen ikke er godt nok tilpasset ungdom ettersom at tidene som er satt opp ikke stemmer med når ungdomsaktiviteter arrangeres. Vi ønsker et tilbud som er tilpasset de enkelte kommunene behov. Vi vil AKT skal involverer ungdom i videreutviklingen. Ordningen må markedsføres i kanaler hvor ungdom befinner seg.

Hovedutvalg for samferdsel har behandlet saken i møte 23.05.2023 sak 19/23

Møtebehandling
Representanten Eide ble enstemmig erklært som inhabil i behandlingen av saken på bakgrunn av vervet som styremedlem i AKT.
Det var 8 stemmeberettigede til stede under behandlingen av saken.

Representanten Roppestad (Krf) fremmet følgende oversendelsesforslag:
Det bør vurderes hvilke konsekvenser en slik medfinansieringsmodell med kommunene kan ha å si for gjennomføringsgraden av AKT-svipp i hele Agder og om dette er noe fylkeskommunen bør finansiere i sin helhet, eller eventuelt i større grad enn skissert i saken.

Representanten Pettersen (MDG) fremmet følgende tilleggsforslag punkt 5:
Administrasjonen går i dialog med kommunene allerede sommeren/høsten 2023 for å etablere samarbeid om AKT-svipp som kan følges opp i budsjettprosessene til fylkeskommunen og kommunene for budsjettåret 2024.

Representanten Foss (Sp) fremmet følgende forslag:
Vedtaket sendes alle kommuner etter behandling i fylkestinget

Votering
Fylkeskommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.
MDG sitt tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.
Sp sitt tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.
Det ble ikke votert over oversendelsesforslaget.

Hovedutvalg for samferdsel - vedtak

1. Fylkestinget i Agder ønsker å bidra til å utvikle et bedre kollektivtilbud i hele Agder og følger med dette opp vedtak i sak 51/22, om å utvikle AKT som mobilitetsaktør for hele Agder.
2. Fylkestinget i Agder støtter satsingen på AKT Svipp. Gjennom evaluering, videreutvikling og satsing på bestillingstilbudet AKT Svipp, er det ønskelig å kunne tilby et mer tilgjengelig og relevant tilbud for flere innenfor de økonomiske rammene.
3. Fylkestinget i Agder støtter at tilbudet videreutvikles med en forutsetning om medfinansiering fra berørte kommuner på 50 prosent. Fylkeskommunens økonomiske forpliktelser fastsettes gjennom den ordinære budsjettprosessen.
4. Fylkestinget ønsker at AKT inviterer administrasjonen i fylkeskommunen og kommunene til et samarbeid, og at en gjennom dette samarbeidet sikrer god medvirkning fra aktuelle brukergrupper.

Administrasjonen går i dialog med kommunene allerede sommeren/høsten 2023 for å etablere samarbeid om AKT-svipp som kan følges opp i budsjettprosessene til fylkeskommunen og kommunene for budsjettåret 2024.

Vedtaket sendes alle kommuner etter behandling i fylkestinget

---

Fylkestinget har behandlet saken i møte 20.06.2023 sak 34/23

Møtebehandling
Representanten Dag Eide (Ap) ba om å få sin habilitet vurdert da han er styremedlem i AKT. Representanten ble enstemmig erklært inhabil og fratrådte møtet. Vararepresentanten Ailen Roaas (Ap) tiltrådte møtet.

Representanten Morten L. Elieson ba om å få sin habilitet vurdert da han er styremedlem i AKT. Representanten ble enstemmig erklært inhabil og fratrådte møtet, ingen vara møte.

Det var 48 stemmeberettigede under behandling av saken.

Representanten Ingunn Fjærbu Roppestad (KrF) fremmet følgende forslag i punkt 3:
Fylkestinget i Agder støtter at tilbudet videreutvikles i samarbeid med kommunene.

Representanten Kristin Ljosland (Sp) fremmet følgende forsag i punkt 3:
Fylkestinget i Agder støtter at tilbudet videreutvikles med en forutsetning om medfinansiering fra berørte kommuner på 40 prosent. Fylkeskommunens økonomiske forpliktelser fastsettes gjennom den ordinære budsjettprosessen.

Votering
Forslaget fra KrF fikk 20 mot 28 stemmer og falt (KrF, SV, PP, Rødt, FrP, V, Kleppelista, og FP)
Forlaget fra Sp fikk 47 mot 1 stemme og ble vedtatt (FP),
Innstillingen med endring i punkt 3 ble enstemmig vedtatt.

Fylkestinget - vedtak

1. Fylkestinget i Agder ønsker å bidra til å utvikle et bedre kollektivtilbud i hele Agder og følger med dette opp vedtak i sak 51/22, om å utvikle AKT som mobilitetsaktør for hele Agder.
2. Fylkestinget i Agder støtter satsingen på AKT Svipp. Gjennom evaluering, videreutvikling og satsing på bestillingstilbudet AKT Svipp, er det ønskelig å kunne tilby et mer tilgjengelig og relevant tilbud for flere innenfor de økonomiske rammene.
3. Fylkestinget i Agder støtter at tilbudet videreutvikles med en forutsetning om medfinansiering fra berørte kommuner på 40 prosent. Fylkeskommunens økonomiske forpliktelser fastsettes gjennom den ordinære budsjettprosessen.
4. Fylkestinget ønsker at AKT inviterer administrasjonen i fylkeskommunen og kommunene til et samarbeid, og at en gjennom dette samarbeidet sikrer god medvirkning fra aktuelle brukergrupper.

Administrasjonen går i dialog med kommunene allerede sommeren/høsten 2023 for å etablere samarbeid om AKT-svipp som kan følges opp i budsjettprosessene til fylkeskommunen og kommunene for budsjettåret 2024.

Vedtaket sendes alle kommuner etter behandling i fylkestinget

AKT Svipp i hele Agder

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkestinget i Agder ønsker å bidra til å utvikle et bedre kollektivtilbud i hele Agder og følger med dette opp vedtak i sak 51/22, om å utvikle AKT som mobilitetsaktør for hele Agder.
2. Fylkestinget i Agder støtter satsingen på AKT Svipp. Gjennom evaluering, videreutvikling og satsing på bestillingstilbudet AKT Svipp, er det ønskelig å kunne tilby et mer tilgjengelig og relevant tilbud for flere innenfor de økonomiske rammene.
3. Fylkestinget i Agder støtter at tilbudet videreutvikles med en forutsetning om medfinansiering fra berørte kommuner på 50 prosent. Fylkeskommunens økonomiske forpliktelser fastsettes gjennom den ordinære budsjettprosessen.
4. Fylkestinget ønsker at AKT inviterer administrasjonen i fylkeskommunen og kommunene til et samarbeid, og at en gjennom dette samarbeidet sikrer god medvirkning fra aktuelle brukergrupper.

Vedlegg
AKT Svipp i hele Agder. Notat utarbeidet av AKT

Sammendrag

AKT Svipp er et prøveprosjekt som er opprettet for å forbedre transporttilbudet og gi nye reisemuligheter til reisende i ulike områder på Agder. AKT Svipp er en bestillingstransportløsning eller det vi kaller et «digital kjørekontor». Bestillingstransport kan gi et transporttilbud til innbyggerne i områder hvor det ikke er hensiktsmessig å opprettholde et rutebasert busstilbud som følge av lavt passasjergrunnlag, eller i områder hvor denne type transport vil gi større fleksibilitet. Samtidig gir bestillingstransport innbyggerne et mer fleksibelt reisetilbud. Det er et stort ønske om å utvide AKT Svipp til flere områder på Agder med ulike konsepter, kjøretøyteknologier og målgrupper.

Denne saken belyser muligheten for, nytten av og kostnaden ved å utvide AKT Svipp til alle kommuner på Agder.

Saksopplysninger

Fylkestinget vedtok i sak 51/22 å utvikle Agder kollektivtrafikk AS (AKT) som mobilitetsaktør for hele Agder. Denne saken er en oppfølging av dette vedtaket og er utarbeidet i samarbeid med AKT.

AKT Svipp er et prøveprosjekt som er opprettet for å forbedre transporttilbudet og gi nye reisemuligheter til reisende i ulike områder på Agder. AKT Svipp er en bestillingstransportløsning eller det vi kaller et «digital kjørekontor». Systemet tar imot bestillinger, optimaliserer i sanntid og gir kundene god informasjon underveis. Gjennom dette systemet ønsker AKT å tilby bedre og mer tilpasset mobilitet til befolkningen på Agder. Målet til AKT med satsingen på AKT Svipp er at AKT Svipp-systemet skal være Norges beste tekniske løsning for bestillingstransport.

Bestillingstransport kan gi et transporttilbud til innbyggerne i områder hvor det ikke er hensiktsmessig å opprettholde et rutebasert busstilbud som følge av lavt passasjergrunnlag, eller i områder hvor denne type transport vil være mer lønnsomt. Samtidig gir bestillingstransport innbyggerne et mer fleksibelt reisetilbud.

Ulike typer av AKT Svipp
Det finnes i dag to typer bestillingstransport i AKT Svipp-regi. **AKT Svipp Fast** går til fastsatte tider med fastsatt start- og stoppested, men med avstikkere for å plukke opp reisende som har bestilt transport. Dette vil typisk være tilbringertjeneste til tog, til kollektivknutepunkt eller til ungdomsklubb. **AKT Svipp Fleksibel** kjører fra adresse til

adresse innen et gitt område, og kan ha større servicegrad som at sjåførene f.eks. bærer poser til døren eller følger kunden helt til døren.

Utforming av transporttilbud (åpningstider, servicenivå og transportører)
AKT Svipps åpningstider og servicenivå avhenger av innbyggertall, kommunens størrelse, tilgang på tilgjengelige kjøretøy og sjåfør**.** AKT ønsker i størst mulig grad å kjøpe tilgjengelighet (timer og sjåfør) hos drosje/bussoperatør. Å kjøpe tilgjengelighet hos drosje/bussoperatør, gir et bedre tilbud til kundene og bedre forutsigbarhet for operatør. I dag kjører mange busser kun skoleskyss på morgen og tidlig ettermiddag, mens sjåførene går på såkalt «delt skift». Ved å lage et mobilitetstilbud på dagtid mellom skolekjøringene samt på ettermiddag/kveldstid, kan vi bruke både sjåfører og materiell på en smartere måte. Ved å inngå kontrakter der drosjeoperatører er sikret et visst antall timer per uke, kan det skape rom for at flere ønsker å ha drosjeløyver i distriktskommunene på Agder. Det er AKT Svipp-systemet som håndterer alle bestillinger, og sjåføren får bestillingene inn i en sjåførapp. AKT Svipp-systemet er enkelt for operatører – kun en app som kan brukes i vanlig nettbrett.

Tilbudet på AKT Svipp varierer fra kommune til kommune, men felles er at AKT Svipp en samkjøringstjeneste hvor den reisende må være forberedt på at bussen tar med seg flere passasjerer underveis. Selv om turene blir bestilt på forhånd, har kunden likevel stor fleksibilitet i forhold til bestillingstidspunkt, hentetidspunkt og servicenivå. En «svipptur» kan bestilles med AKT Svipp-appen, på nettside eller som telefonbestilling. Tjenesten utføres med elektriske, miljøvennlige minibusser som er tilpasset brukere med rullestol og rullator.

Reiseruten blir lagt opp etter hvilke bestillinger som kommer inn. I enkelte områder er AKT Svipp et tilbud kun for honnørreisende, i andre områder er tilbudet åpent for alle.

I dag finnes AKT Svipp som pilotprosjekt i fire kommuner på Agder (Vågsbygd, Arendal, Bykle og Sirdal). Det er planlagt minst én pilot i 2023 (Iveland). AKT ønsker å utvide tjenesten til alle kommunene på Agder – med ulike målgrupper i hver enkelt kommune for å sikre størst mulig nytteverdi.

Igangsatte piloter:

- AKT Svipp Vågsbygd startet opp i 2020. Området betjenes med to minibusser med HC-kapasitet, seks dager i uken fra kl. 10−17. Målgruppen er eldre (67+) og uføre.

- AKT Svipp Arendal startet opp våren 2022. Området betjenes med to minibusser med HC-kapasitet, hvor den ene minibussen kun kjører frem til 13.30 og den andre kjører helt til kl. 17, seks dager i uken. Målgruppen er eldre (67+) og uføre.

- AKT Svipp Bykle startet opp februar 2023. Bykle kommune betjenes med en minibuss med ni seter, to dager i uken fra kl. 8.30-14.30. Målgruppen er alle i kommunen.

Planlagte piloter:
- AKT Svipp Sirdal starter opp våren 2023. Dette blir primært en tilbringertjeneste til tog. Målgruppen er transporttilbud til tog og åpent for alle.

- AKT Svipp Iveland starter opp våren 2023. Dette blir både faste ruter til Vennesla for videre transport til Kristiansand, samt en intern rute i Iveland til ungdomsklubb.

Det finnes i dag flere «tradisjonelle» bestillingsruter på Agder. Disse ligger vedlagt i notatet utarbeidet av AKT. Mange av bestillingstilbudene i Agder og landet ellers framstår med for lave passasjertall og for høye kostnader pr. passasjer. Dagens praksis er at kundene selv ringer et taxiselskap som AKT har avtale med, senest to timer før oppsatt avgang. Turen gjennomføres med taxi, og i etterkant fakturerer taxiselskapet AKT. Systemet er lite gjennomsiktig og uten kundekontakt for AKTs del. På sikt er det en målsetting av all eksisterende bestillingstransport skal over i AKT Svipp, slik at AKT selv har kunde-kontakten, oversikten over turene og mulighet for å optimalisere/samkjøre turer.

Målgrupper
Målgruppene for en fremtidig AKT Svipp i hele Agder vil variere ut fra hver enkelt kommunes innbyggertall. I distriktene der det er lavere kollektivdekning, vil AKT Svipp være åpent for alle. I bynære strøk der kollektivdekningen ellers er god, vil AKT Svipp være forbeholdt honnørreisende og eldre (67+). Aktivitetstransport primært for barn og unge kommer i tillegg.

Målgruppen eldre
Mange steder i Agder dekker ikke dagens offentlige transporttilbud det transportbehovet som denne målgruppen har til å kunne gjennomføre daglige gjøremål. Denne utfordringen er gjerne størst i distriktene, hvor det rutegående transporttilbudet består av skoleskyss og noen regionale bussruter. Ved å tilby muligheten for transport, er tanken at eldre kan bo hjemme lengre og være mer selvstendige. Dette vil både øke livskvaliteten, være samfunnsøkonomisk fornuftig og i tråd med Leve Hele Livet-reformen. Reformen skal bidra til «at eldre får flere gode leveår der de beholder god helse og livskvalitet, mestrer eget liv og får den helsehjelpen de trenger – når de har behov for den» og «pårørende som ikke blir utslitt, og som kan ha en jevn innsats for sine nærmeste».

En rapport fra Vista Analyse på oppdrag fra Helsedirektoratet peker på mobilitetsutfordringer for eldre. Her kommer det frem at 38 prosent i aldersgruppen over 85 år svarer at de har utfordringer med å kjøre bil på egenhånd eller ikke har førerkort/bil, mot 20 prosent i aldersgruppen 75 til 79 år. Når vi ser inn i en fremtid der eldre skal bo hjemme lengre, ser vi nytteverdien av et tilbud som AKT Svipp. AKT, Kristiansand kommune, Senter for et Aldersvennlig Norge og Transportøkonomisk Institutt leverte i februar en søknad til Forskningsrådet om midler til et større forskningsprosjekt om AKT Svipp og de samfunnsøkonomiske gevinstene ved aldersvennlig transport. Svar på søknaden ventes i september.

Målgruppen personer med funksjonsnedsettelse
Personer med funksjonsnedsettelser har flere utfordringer ved å benytte det ordinære kollektivtilbudet. TT-ordningen gjelder for personer som på grunn av funksjonsnedsettelse ikke kan benytte det offentlige transporttilbudet der de bor. TT-ordningen skal være et supplerende transporttilbud som gir personer med funksjonsnedsettelser mulighet til å delta i aktiviteter i nærmiljøet på lik linje med den øvrige befolkning.

AKT Svipp vil kunne gi bedre og mer tilpasset mobilitet til personer med funksjonsnedsettelser. Målet er at transporten som kjøres av AKT Svipp skal være universelt utformet, slik at tilbudet er tilgjengelig for alle å benytte. Det er et tilrettelagt transporttilbud hvor det er mulighet for å oppgi behov for assistanse til bæreposer eller om den reisende har med ulike hjelpemiddel som rullator, rullestol eller annet. Løsningen reduserer digitalt utenforskap ved at det er mulig å bestille reiser både digitalt og via AKT sitt kundesenter. Det er ikke nødvendig med en smarttelefon, men kunden må ha en telefon som kan motta en SMS, slik at det er mulig å holde kontakt angående bestilling, henting og andre meldinger knyttet til bestillingen.

Målgruppen barn og unge
Barn og unge ønsker å komme seg til fritidsaktiviteter og besøke venner. De har ikke mulighet til å kjøre selv, og avstandene kan være for lange til at de kan gå eller sykle. Offentlig transport er ofte tilpasset skolerutene, og dermed er det ikke et fritidstilbud på ettermiddag/kveldstid. Dårlig kollektivtransport i distriktene kan være til hinder for deltakelse og sosialt samvær. Å teste ut bestillingstransport som gir barn og unge et bedre kollektivtilbud er foreslått som tiltak i Regional plan for mobilitet for Agder 2023−2033, og vil kunne forebygge ensomhet, fremme helse og likhet og fremme bærekraftige lokalsamfunn.

Målgruppen alle innbyggere
Kollektivtransporten bidrar til å binde regioner sammen, og sikre mobilitet til reisende uten andre alternativer. Et bedre og mer tilpasset kollektivtilbud vil bidra til å nå

målsettingen om å ta hele Agder i bruk. Her vil AKT Svipp være et viktig supplement som vil gjøre det mer attraktivt for innbyggerne å velge kollektivtransport på sine daglige reiser.

Vurderinger

Bestillingstransport er et av transporttilbudene som det vil være viktig å arbeide mot i tiden fremover, og det kan utgjøre en viktig del av mobilitetstilbudet for innbyggerne i tillegg til rutegående transport. Dette vil være særlig viktig for omkringliggende kommuner og tettsteder, hvor det ressursmessig er krevende å gi et kollektivtilbud med god nok kvalitet til at folk vil oppleve det som attraktivt på daglige reiser.

Videreutvikling av bestillingstransporttilbudet handler om å gjøre tilbudet tilgjengelig og relevant for flere, se ulike transportbehov i sammenheng og at bestillingslinjene henger godt sammen med resten av mobilitetstilbudet.

Det er et stort ønske om å utvide AKT Svipp til flere områder på Agder med ulike konsepter, kjøretøyteknologier og målgrupper. Ny teknologi kan forenkle bestillings- og betalingsløsningen, forenkle ruteplanleggingen som kan skje i sanntid, og styrke informasjonen til kunden før, under og etter reisen. Med en aldrende befolkning vil det være et behov for ytterlige tilrettelegging av kollektivtransporten enn det som er tilgjengelig i dag, og fleksible mobilitetsløsninger kan bidra med å gi større flatedekning i områder med ordinært kollektivtilbud.

For samfunnet bidrar AKT Svipp til en effektiv ressursutnyttelse som gir økt mobilitet til viktige målgrupper i samfunnet og på steder hvor det ressursmessig er krevende å gi et kollektivtilbud med god nok kvalitet. Dårlig kollektivtilbud går spesielt ut over grupper som eldre, barn og unge, flyktninger og andre som av ulike årsaker ikke har egen bil eller ikke kan kjøre selv. Bestillingstransport gir ulike grupper mulighet til å være aktivt med i samfunnet, og delta på aktiviteter som de ellers ville være forhindret fra å delta i. For mange gir dette bedre fysisk og psykisk helse, og for eldre ser det også ut til å bidra til at mange kan bo lenger hjemme. Dette er en gevinst både for den enkelte som får et bedre liv, og for samfunnet som sparer ressurser i form av færre sykehjemsplasser. Det kan forhindre ensomhet og bidra til at barn og unge kan komme seg til fritidsaktiviteter, være sosiale og besøke venner. Tilrettelagte transporttilbud kan bedre likestilling og levekår gjennom å tilby bevegelsesfrihet, mobilitet og aktiv deltakelse i lokalsamfunnet for personer med funksjonsnedsettelse.

Bestillingstransport på tvers av tjenestene pasientreiser, skoleskyss, TT og bestillingsruter gir muligheter ved samordning og koordinering og kan dermed bidra til både økt mobilitet og økt fleksibilitet for innbyggerne. Dette fører til en mer effektiv

transportavvikling som reduserer mengden tomkjøring og som reduserer kostnader knyttet til offentlig betalt transport.

Langsiktig finansiering og økonomiske konsekvenser
AKT Svipp har vært driftet som ulike pilotprosjekter siden oppstarten i 2020, og AKT Svipp Vågsbygd og Arendal har per i dag kun finansiering ut 2023. Det er stort ønske om å utvikle AKT Svipp-tilbud i alle kommuner i Agder og gjøre det tilgjengelig for flere målgrupper enn i dag. Derfor er det nødvendig å omgjøre dagens pilotprosjekter til permanente tjenester. AKT Svipp har over 400 bestillinger hver uke, noe som tydelig bekrefter at behovet er til stede, og er klart til å utvides til andre områder på Agder.

Det er allerede investert mer enn 10 mill. kroner i utviklingen av systemet AKT Svipp, der AKT eier kildekoden. Systemet brukes i dag også av kollektivselskapene Fram i Møre og Romsdal og AtB i Trøndelag gjennom et Offentlig Mobilitetssamarbeid. Nylig er det også fattet vedtak om at skoleskyssen i AKTs regi skal over i AKT Svipp-systemet. Gjennom å organisere skoleskyssen vil AKT Svipp-systemet få bred erfaring med grupper med spesielle behov, noe vi mener vil være en styrke i en fremtidig samordning av offentlig betalt transport. På sikt ønsker AKT å lage et system for bestillingstransport på tvers av offentlige tjenester som pasientreiser, skoleskyss, TT og bestillingsruter. Dette vil gi muligheter for bedre samordning og koordinering og kan dermed bidra til både økt mobilitet og økt fleksibilitet for innbyggerne på Agder.

Det er behov for å se på hva en tjeneste som AKT Svipp vil koste for fylkeskommunen/AKT og for kommunene. Bestillingstransport er generelt dyrere per passasjer enn ordinær rutegående transport. Tjenesten må derfor sees opp imot andre mulige gevinster som at eldre kan bo hjemme lengre og deltakelse i samfunnet for personer uten tilgang til egen bil. Utfordringen er at dette ofte er forskjellige budsjetter hos kommunene. Det gjør det viktig å synliggjøre den samfunnsøkonomiske nytten av en tjeneste som AKT Svipp.

Det blir fort kostnadskrevende for fylkeskommunen å ta hele kostnaden for innføring av AKT Svipp i alle kommuner på Agder. Den foreslåtte modellen legger opp til en kostnadsfordeling 50/50 mellom fylkeskommunen og kommunene, og en pris som ligger på 400-500 kroner per innbygger i målgruppen per år. Dette er basert på erfaringer fra eksisterende AKT Svipp-tilbud og lignende tilbud andre steder i landet. Tilbudet må være skalerbart i forhold til markedets størrelse.

	Små	Mellomstore	Store
Innbyggertall:	Under 8 000	8 000 - 20 000	Over 20 000

Målgruppe:	Alle	Eldre, honnør, barn og unge	Eldre, honnør, barn og unge
Tilgjengelighet for AKT Svipp:	2-3 dager per uke	2-6 dager per uke	6 dager per uke

På Agder har vi definert 16 kommuner som små, fem som mellomstore og fire faller inn under kategorien store.

Det er også andre parametere som kan påvirke prisen i hver enkelt kommune, som tilgjengelig kapasitet hos drosje/busselskap eller geografisk størrelse på kommunen. Det vil i første omgang være aktuelt å prøve ut et tilbud på minimum to dager per uke i hver kommune. Dersom kommunene ønsker et bredere tilbud, er det mulig for dem selv å kjøpe ekstra kapasitet.

En slik løsning tester AKT for tiden ut i Bykle kommune, hvor det er igangsatt et toårig prøveprosjekt. For dette prøveprosjektet er det en kostnadsdeling mellom kommunen og AKT, hvor kommunen og AKT hver finansierer 50 prosent av tilbudet.

Eksempel på hvordan regnestykket kan se ut i noen utvalgte kommuner:

Kommune	Innbyggere	Målgruppe	Antall brukere	Tilgjengelighet	Total kostnad per år
Åseral	911	Alle	911	2 dager per uke 6 timer per dag	480 000 kr
Vegårshei	2 150	Alle	2 150	4 dager per uke 6 timer per dag	960 000 kr
Grimstad	24 000	Eldre	3 000	6 dager per uke 6 timer per dag	1 440 000 kr

I tillegg til utgiftene til selve transportoppdraget, ligger det ekstra kostnader til bestillinger hos AKTs kundesenter og administrasjon av AKT Svipp-systemet. Disse kostnadene dekker AKT.

Inntekter for tjenesten består av billettinntekter. Billettprisen vil ligge på ordinær billettakst for enkeltbillett/honnørbillett. Med månedskort eller lignende kan man også benytte seg av tjenesten. Til tross for billettinntekter vil AKT Svipp (som annen kollektivtransport) være kraftig subsidiert. For eksisterende tilbud i Vågsbygd og Arendal utgjør tilskuddet per reise på ca. 180−200 kroner.

Dersom alle kommunene på Agder skal kunne tilby AKT Svipp etter modellen som er forslått ovenfor, vil dette koste mellom 30−55 mill. kroner årlig, avhengig av valgt

servicenivå. Dette beløp vil deles 50/50 mellom fylkeskommunen/AKT og kommunene selv. Aktivitetstransport for barn og unge på kveldstid og i helgene i alle kommuner vil koste totalt mellom 13,5–25 mill. kroner årlig. Hver enkelt kommune vil måtte gå i dialog med AKT for å avtale hvilket nivå av AKT Svipp kommunen ser for seg.

Regionplan Agder 2030

Mobilitet er et viktig aspekt ved velferd og livskvalitet. Bestillingstransport gir et transporttilbud til innbyggerne i områder hvor det ikke er hensiktsmessig å opprettholde et rutebasert busstilbud som følge av lavt passasjergrunnlag, eller i områder hvor denne type transport vil være mer lønnsomt, samtidig som det gir innbyggerne et mer fleksibelt reisetilbud.

Et bedre og mer tilpasset kollektivtilbud vil være med på å bidra til å nå målsettingen om å ta hele Agder i bruk. Kollektivtransporten bidrar til å binde regioner sammen, og sikre mobilitet til reisende uten andre alternativer. Å velge bort bil til fordel for kollektiv gir direkte miljøgevinst på reduserte klimagassutslipp, mindre støy og lokal luftforurensing.

Gjennom AKT Svipp-systemet kan vi tilby bedre og mer tilpasset mobilitet til befolkningen på hele Agder, og samtidig bidra til Regionplan Agder 2030s målsetninger om å bruke hele Agder, redusere klimagassutslipp og utnytte mulighetene som digitalisering gir.

Med en aldrende befolkning vi det være et behov for ytterlige tilrettelegging av kollektivtransporten enn det som er tilgjengelig i dag, og fleksible mobilitetsløsninger kan bidra med å gi større flatedekning i områder med ordinært kollektivtilbud. Ved å utvide bestillingstransporttilbudet til å gjelde alle kommuner på hele Agder kan vi bidra til bedre livskvalitet for mennesker i ulike faser av livet, og å være i forkant av den demografiske utviklingen med flere eldre som skal bo hjemme lengre. Å teste ut bestillingstransport som gir barn og unge et bedre kollektivtilbud vil kunne forebygge ensomhet, fremme helse og likhet og fremme bærekraftige lokalsamfunn. Tilrettelagt transporttilbud reduserer barrierer som enkelte grupper har for å delta i samfunnet og gir innbyggerne på Agder økt bevegelsesfrihet, mobilitet og like muligheter til å delta i lokalsamfunnet, uavhengig av inntekt, alder, og funksjonsnedsettelse.

Økonomiske konsekvenser

Dersom alle kommunene på Agder skal kunne tilby AKT Svipp etter modellen som er forslått ovenfor, vil dette koste mellom 30−55 mill. kroner årlig, avhengig av valgt

servicenivå. Aktivitetstransport for barn og unge på kveldstid og i helgene i alle kommuner vil koste totalt mellom 13,5−25 mill. kroner årlig. Fylkeskommunens økonomiske forpliktelser vil være halvparten av estimerte kostnader. Resterende må kommunene selv finansiere.

Ved å samordne offentlig betalt transport og videreutvikle fleksible mobilitetstilbud rundt om i Agder, vil vi på sikt kunne redusere kostnader knyttet til både TT-transport og skoleskyss.
Det vil også være naturlig å se på en overgang til AKT Svipp for enkelte faste ruter med få passasjerer. Dette vil bety en omfordeling av eksisterende kostnader.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler fylkestinget å støtte satsingen på å videreutvikle AKT Svipp til kommuner på hele Agder med en forutsetning om medfinansiering fra berørte kommuner på 50 prosent. Fylkeskommunens økonomiske forpliktelser fastsettes gjennom den ordinære budsjettprosessen.

Kristiansand, 02.05.2023

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Ola Olsbu
fylkesdirektør

23.juni 2023